

जगत्सक (जगत् + सक्त) m. der Zerstörer der Welt; जगत्सकात्सक dem Zerstörer der Welt den Tod bringend: *Brāh.* P. 4, 5, 6.

जगदम्बा (जगत् + म्बा) f. die Mutter der Welt *Çatr.* 2, 22. Bein. der Durgā UDBHATA im ÇKDr. Verz. d. B. H. No. 540.

जगदात्मन् (जगत् + आत्मन्) m. die Seele der Welt, vom Winde R. 6, 82, 153.

जगदादिज (जगत् + आ) m. der Erstgeborene der Welt, Beiname Çiva's Çiv.

जगदाधार (जगत् + आ) m. Stütze oder Behälter der Welt, Beiw. der Zeit (vgl. ज्ञानां जनकः कालो जगतामाश्रयो मतः *Brāhṣp.* 44) Smṛti im ÇKDr. des Ġina Vira *Çatr.* 1, 274. = Wind ÇABDAŚ. im ÇKDr.

जगदायु (जगत् + आयु) m. der Lebensquell der Welt, Beiw. des Windes MBh. 3, 11193. जगदायुस् dass. 12, 13569.

जगदीश (जगत् + ईश) m. der Herr der Welt, Bein. Viṣṇu's oder Kṛṣṇa's ÇABDAŚ. im ÇKDr. Gtr. 1, 5. fgg. Çiva's Çiv. Brahman's Verz. d. Oxf. H. 25, b. N. pr. eines Mannes Kṣhitiçāy. 10, 15. eines Scholiasten Verz. d. B. H. No. 654.

जगदीश्वर (जगत् + ईश्वर) m. der Herr der Welt MBh. 1, 811. *Prab.* 87, 6. Bein. Çiva's R. 3, 33, 60. König KULL. zu M. 7, 23.

जगदेकनाथ (जगत् + एक - नाथ) m. Alleinherrscher der Welt, Beiw. Raghu's *Raghuv.* 5, 23.

जगदगुरु (जगत् + गुरु) m. der Vater der Welt *Ragh.* 10, 65. von Brahman *Brāh.* P. 2, 5, 12. Viṣṇu 1, 8, 25. *Hariv.* 15699. Çiva KUMĀRAŚ. 6, 15. Rāma (als Incarnation Viṣṇu's) R. 3, 6, 18.

जगद्गौरी (जगत् + गौरी) f. Bein. der Manasādevī ÇABDAŚ. im ÇKDr. Verz. d. Oxf. H. 24, b.

जगदल m. N. pr. eines Königs der Darad RĪĠA-TAR. 8, 210.

जगदीप (जगत् + दीप) m. die Leuchte der Welt, die Sonne H. ç. 9. जगद्वीप (sic) als Beiw. Çiva's MBh. 7, 9506.

जगद्धर (जगत् + धर) m. Träger der Welt, N. pr. eines Scholiasten Verz. d. B. H. No. 554.

जगद्धातर (जगत् + धातर) 1) der Erhalter der Welt, Bein. Brahman's BRAHMA-P. in Verz. d. Oxf. H. 18, a. 19, a. Viṣṇu's VĪRĀHA-P. ebend. 61, b. — 2) f. °धात्री f. die Erhalterin der Welt, Bein. der Sarasvatī MĀRK. P. 23, 30. der Durgā WILS.

जगद्वल (जगत् + बल) m. die Kraft alles Lebenden, Wind *Trik.* 1, 1, 75.

जगद्योनि (जगत् + योनि) 1) m. Schöpfer der Welt, Bein. Çiva's *Trik.* 1, 1, 46. H. ç. 46 (so zu lesen st. जगद्गोणि). MBh. 7, 9506. Viṣṇu's oder Kṛṣṇa's *Hariv.* 5880. Verz. d. Oxf. H. 61, b. Brahman's KUMĀRA im ÇKDr. — 2) f. die Mutter alles Lebenden, die Erde ÇABDAŚ. im ÇKDr.

जगद्वन्ध (जगत् + बन्ध) m. der von der Welt zu Preisende, Beiw. Kṛṣṇa's MBh. 2, 23.

जगद्वहा (जगत् + वहा) f. die Trägerin alles Lebenden, die Erde *Trik.* 2, 1, 1. H. ç. 156.

जगद्विनाश (जगत् + वि) m. der Untergang der Welt HALĀŚ. im ÇKDr.

जगन् m. 1) ein lebendes Wesen, Thier. — 2) Feuer MED. n. 65. — Vgl. जगन्.

जगन्नाथ (जगत् + नाथ) 1) m. a) der Herr der Welt, Bein. Viṣṇu's

oder Kṛṣṇa's *Trik.* 1, 1, 82. H. 218. MBh. 2, 779. 3, 15529. Rāma's (als Incarnation Viṣṇu's) R. 1, 19, 3. Dattatreja's (gleichfalls als Incarnation V.) MĀRK. P. 1, 8, 29. du. als Bein. Viṣṇu's und Çiva's *Hariv.* 14394. — b) = पुरुषोत्तमक्षेत्र, wo Viṣṇu als जगन्नाथ besonders verehrt wird, ÇKDr.; vgl. LIA. I, 187, N. Vollständiger und genauer जगन्नाथक्षेत्र WILS. — c) N. pr. verschiedener Autoren GILD. Bibl. 278. 600; vgl. Verz. d. B. H. No. 245. 488. 541. 938. — 2) f. आ Beiname der Durgā *Hariv.* 10276.

जगन्नाथवल्लभनाटक (जगन् - व - ना) n. Titel eines Schauspiels *Ind.* St. 1, 466.

जगन्निवास (जगत् + नि) m. Behälter der Welt, Bein. Viṣṇu's oder Kṛṣṇa's *Bhag.* 11, 25. MBh. 6, 2604. Verz. d. Oxf. H. 28, b.

जगन् m. = जगन् Viçva und ÇABDAŚ. im ÇKDr.

जगन्मय (von जगत्) adj. die ganze Welt in sich bergend *Hariv.* 3762. 4359. 11460. *Brāh.* P. 8, 22, 21.

जगन्मातर (जगत् + मातर) f. die Mutter der Welt, Bein. der Durgā *Hariv.* 10276. der Lakṣmī MĀRK. P. 18, 32.

जगर m. Rüstung H. 766. — Vgl. जगर.

जगल 1) adj. betrügerisch, schelmisch H. an. 3, 649. MED. I. 91. — 2) m. a) ein best. berauschendes Getränk *Suçr.* 1, 189, 13. = मेदक zur Destillation geeignete Flüssigkeit AK. 2, 10, 42. H. 904. H. an. MED. = पिष्टमय H. an. MED. — b) N. einer Pflanze, *Vangueria spinosa* Roxb. (मदनवृत्त), H. an. MED. — c) Rüstung (vgl. जगर) ÇKDr. — 3) n. Kuchmist RATNAM. im ÇKDr.

जैगुरि (von गम् oder गा) adj. gehend, führend *Nir.* 11, 25. हरे कृष्ण जैगुरिः पर्विः weit absetzt führend ist der Weg *Rv.* 10, 108, 1. Vgl. P. 7, 1, 103.

जगिगक m. N. pr. eines Mannes RĪĠA-TAR. 8, 2279.

जैगिध (von जत्) f. das Verzehren, Essen; Speise AK. 2, 9, 55. *Trik.* 2, 9, 17. H. 423. शात्या एव न जगध्यै *Çat.* Br. 9, 2, 3, 37. न ज्ञानाति श्रद्धैर्जगिधमात्मनः M. 3, 115. 5, 31. 11, 56. — Vgl. कत्यु und गिध.

जैगिम (von गम्) adj. P. 3, 2, 171. Vop. 26, 155. gehend, in steter Bewegung befindlich; gehend, eilend zu (acc. oder loc.): वापु (daher m. Wind ÇKDr. WILS.) P., Sch. प्रोः *Rv.* 4, 83, 8. विद्वेषु 89, 7. श्रद्धाम् 2, 23, 11. नृपदेनम् 7, 20, 1. 6, 42, 1. 8, 46, 17. 10, 106, 8.

जघन (जघन् *UN.* 5, 32) m. n. (in d. spät. Sprache stets n. SIDDH. K. 249, a, 8) 1) Hinterbacke, Hintertheil; Schamgegend (bei Menschen u. Thieren) *Nir.* 9, 20. AK. 2, 6, 2, 25. H. 608. an. 3, 376. MED. n. 67. यत्र हारिव जघनाधिषवण्यो कृता *Rv.* 4, 28, 2. जघनो उप जघ्नते 6, 75, 13. 5, 61, 3. AV. 14, 1, 36. त्रिंशदस्या जघनं योऽनानि। उपस्थं इन्द्रं स्थविरं बिभर्ति (इन्द्राणी) *TBr.* 2, 4, 2, 7. °च्युति 6, 4. जघनादसुरानमृजत 2, 8, 5. TS. 2, 1, 4, 5. KAUÇ. 25. 44. 80. JĀĠA. 3, 128. *Suçr.* 1, 301, 16. 321, 6. 368, 4. गौरव ÇIK. 56. जघनाभोग *Çaut.* 40. वेण्या जघनं गतपैकया R. 5, 18, 11. विशाल, पीन 3, 52, 32. विकृतिर् *Bhartr.* 1, 17. नितम्बिन् *Mālay.* 24. निष्पन्दा जघनस्थली *Gtr.* 12, 12. Am Ende eines adj. comp. f. आ P. 4, 1, 56. Sch. MBh. 13, 5324. R. 3, 38, 13. 6, 37, 61. MEDH. 42. निपेतुस्तुर्गास्तस्य जघनैः स्वलिता भृशम् R. 3, 29, 2. यं सदा देवि दृष्टुं हि स्रवति जघनानि हि। आपीनानीव धनूनां सेतांसि सरितामिव || *Hariv.* 8625. VARĀH. BṚH.